

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ДЕМАТЕРІАЛІЗАЦІЇ ВИПУСКУ АКЦІЙ*Обґрунтовано законодавче забезпечення процедури дематеріалізації випуску акцій*

Постановка проблеми. 30 квітня 2010 року набув чинності Закон України "Про акціонерні товариства", частина 2 статті 20 якого передбачає, що акції акціонерних товариств існують виключно в бездокументарній формі. Прикінцевими та перехідними положеннями Закону визначено, що дана норма набуває чинності через два роки з дня його опублікування, а саме – 30 жовтня 2010 року [2].

Слід зауважити, що Законом не визначено джерела забезпечення проведення дематеріалізації акцій, проте дана функція покладена на ряд нормативно-правових актів, які чітко визначають процедуру переведення випуску акцій у бездокументарну форму існування.

До набрання чинності цим Законом законодавчими актами України, такими як Закон України "Про господарські товариства", Закон України "Про цінні папери та фондовий ринок" та Закон України "Про національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні", було визначено, що акції можуть існувати як у документарній так і в бездокументарній формах [3,4,5].

Наразі, стаття 1 Закону України "Про національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні" дає визначення цим двом поняттям [5]. *Документарна форма цінного паперу* – це сертифікат цінних паперів, що містить реквізити відповідного виду цінних паперів певної емісії, дані про кількість цінних паперів та засвідчує сукупність прав, наданих цими цінними паперами. *Бездокументарна форма цінного паперу* – це здійснений зберігачем обліковий запис, який є підтвердженням права власності на цінний папір.

Законом України від 11.06.2009 року № 1522-VI були внесені зміни до Закону України "Про цінні папери та фондовий ринок" щодо існування акцій виключно в бездокументарній формі. При цьому, пунктом 1 Закону від 11.06.2009 року № 1522 – VI визначено, що зазначена норма набуває чинності з 29.10.2010 р. [6].

В даний час переважна більшість акцій вітчизняних акціонерних товариств існують в документарній формі, однак, держава ставить за мету у визначений законом термін кардинально це змінити, зобов'язавши акціонерні товариства перевести свої акції виключно у бездокументарну форму існування.

Нажаль, нормами Закону України "Про акціонерні товариства" не визначено порядку проведення процедури дематеріалізації випуску акцій. В свою чергу Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку також не надала відповідних роз'яснень з приводу перереєстрації випусків акцій акціонерних товариств, які переводяться в бездокументарну форму існування.

В Україні зареєстровано 27 тисяч акціонерних товариств, з яких 17 тисяч зареєстрували випуски своїх цінних паперів, проте на сьогоднішній день лише близько 6 тисяч пройшли процедуру переведення випуску акцій документарної форми існування у бездокументарну форму.

Постає питання: які причини такої неактивності акціонерних товариств, адже законодавчо-визначений термін здійснення даної процедури майже настав?

Вважаємо, що, прийнявши законодавчу норму щодо дематеріалізації акцій, держава таким чином виконує свій конституційний обов'язок шляхом удосконалення форми реєстрації прав власності на цінні папери. Акціонери мають зрозуміти, що про свою власність необхідно турбуватися самостійно, а держава забезпечує сприятливі умови для цього, так як електронна система обліку прав власності на цінні папери надійніше захищає ці права [8].

Отже, необхідно детально проаналізувати законодавче регулювання процедури дематеріалізації випуску акцій та розглянути актуальні питання, які залишилися поза увагою науковців.

Мета дослідження є висвітлення питання щодо застосування статті 20 Закону України "Про акціонерні товариства" на практиці, законодавче забезпечення процедури переведення випуску акцій в бездокументарну форму існування, аналіз позитивних та негативних сторін дематеріалізації випуску акцій, виявлення проблемних питань та пошук альтернативних шляхів їх вирішення.

Викладення основного матеріалу дослідження. Нормативно-правовим актом, яким визначено процедуру переходу у бездокументарну форму існування акцій, є Положення про переведення випуску іменних акцій документарної форми існування у бездокументарну форму існування, затверджене Рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 30.06.2000 року № 98, зі змінами і доповненнями, внесеними рішеннями Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 14.09.2004 року № 398 та від 29.08.2008 року № 955 (далі – Положення № 98) [9].

Для більшості акціонерних товариств поняття дематеріалізації є новим та незрозумілим, керівники та корпоративні секретарі таких товариств не розуміють що з них вимагає норма статті 20 Закону України "Про акціонерні товариства" та які дії їм необхідно вчинити для її виконання.

Положенням № 98 визначено, що дематеріалізація випуску акцій – це комплекс дій з переведення випуску акцій у бездокументарну форму.

При переведенні випуску іменних акцій документарної форми існування у бездокументарну форму існування емітент повинен вчинити такі дії:

- прийняти рішення про дематеріалізацію;
- укласти договір про обслуговування емісії з обраним відповідно вимог Положення № 98 депозитарієм, який буде обслуговувати випуск акцій, що дематеріалізується, та договір про відкриття рахунків у цінних паперах із обраним зберігачем, у якого емітент відкриває рахунки в цінних паперах власникам акцій випуску, що дематеріалізується;
- опублікувати в одному з офіційних друкованих видань Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку повідомлення про дематеріалізацію та повідомити про це персонально кожного власника, зареєстрованого в реєстрі власників іменних цінних паперів, випуску, що дематеріалізується, способом, визначеним при прийнятті рішення про дематеріалізацію;
- здійснити в Державній комісії з цінних паперів та фондового ринку заміну свідоцтва про реєстрацію випуску іменних акцій документарної форми існування на свідоцтво про реєстрацію випуску акцій у бездокументарній формі існування;
- забезпечити припинення обслуговування випуску акцій документарної форми існування у реєстроутримувача в системі реєстру власників іменних цінних паперів за цим випуском;
- забезпечити передачу реєстру власників іменних цінних паперів та переведення обліку прав власності на акції у бездокументарній формі до зберігача;
- забезпечити відкриття зберігачем рахунків у цінних паперах власникам іменних цінних паперів випуску, що дематеріалізується.

Дематеріалізація випуску акцій для акціонерних товариств, які вчиняють дії щодо переведення своїх акцій в бездокументарну форму існування, передбачає їх взаємодію з такими учасниками депозитарної системи як депозитарій та зберігач цінних паперів, так як при документарній формі існування акцій ведення реєстрів власників іменних цінних паперів АТ здійснювали незалежні реєстратори власників іменних цінних паперів.

Законодавчо визначено, що *депозитарій* – це юридична особа, яка створюється у формі відкритого (публічного) акціонерного товариства, учасниками якого є не менше ніж десять зберігачів, і яка здійснює виключно депозитарну

діяльність [5]. Зберігачами цінних паперів являються комерційні банки, які мають ліцензію на здійснення діяльності по випуску та обігу цінних паперів, і торговці цінними паперами за наявності ліцензії мають право бути зберігачами, провадити за дорученням власника операції з депонованими цінними паперами і здійснювати іншу депозитарну діяльність, пов'язану з обігом цінних паперів, за винятком клірингу та розрахунків за угодами щодо цінних паперів. В свою чергу, *депозитарна діяльність* – це діяльність з надання послуг щодо зберігання цінних паперів незалежно від форми їх випуску, відкриття та ведення рахунків у цінних паперах, обслуговування операцій на цих рахунках та обслуговування операцій емітента щодо випущених ним цінних паперів [5].

Слід зазначити, що рішення про дематеріалізацію випуску акцій приймається виключно на загальних зборах акціонерів акціонерного товариства.

Згідно прикінцевих та перехідних положень Закону України "Про акціонерні товариства", Закон набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування, крім другого речення частини 2 статті 20, яке набирає чинності через 2 роки з дня опублікування цього Закону.

Згідно Роз'яснення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку "Щодо порядку застосування окремих положень розділу XVII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про акціонерні товариства" у зв'язку з набранням ним чинності" від 14 липня 2009 р. N 8, зі змінами від 13 жовтня 2009 р. N 1179, датою приведення діяльності відкритого/закритого акціонерного товариства у відповідність з вимогами Закону є дата державної реєстрації змін до статуту, які в тому числі передбачають зміну найменування акціонерного товариства на публічне/приватне акціонерне товариство. Акціонерні товариства до приведення у відповідність з нормами Закону статуту та інших внутрішніх положень акціонерного товариства мають керуватись у своїй діяльності з 30.04.2009 року по 30.04.2011 року Законом України "Про господарські товариства" та відповідними підзаконними нормативно-правовими актами. Цими ж актами законодавства регулюються взаємовідносини товариства з акціонерами, інвесторами, органами державної влади та іншими особами [16].

Станом на сьогодні лише приблизно одна тисяча акціонерних товариств з 17 тисяч, які зареєстрували свої випуски цінних паперів в Комісії, привели свою діяльність до вимог Закону, в частині зміни найменування, але не дематеріалізували випуски своїх акцій.

Отже, виникає ситуація, коли приватні/публічні акціонерні товариства повинні приймати рішення про дематеріалізацію випуску акцій згідно вимог Закону України "Про акціонерні товариства", а відкриті/закриті акціонерні товариства – у відповідності до вимог Закону України "Про господарські товариства".

Незважаючи на найменування (публічне/приватне або відкриті/закриті), обов'язок акціонерного товариства – дотримуватись вимог чинного законодавства на ринку цінних паперів.

З метою виконання вимог статті 20 Закону України "Про акціонерні товариства", емітент акцій документарної форми існування повинен скликати загальні збори акціонерів та прийняти на них наступні рішення: про дематеріалізацію акцій, про призначення уповноважених осіб, яким надаються повноваження щодо забезпечення проведення процедури дематеріалізації акцій товариства, про визначення способу повідомлення акціонерів товариства щодо прийняття рішення про переведення випуску акцій з документарної форми в бездокументарну форму існування, про припинення дії договору з реєстратором, який здійснює ведення реєстру власників іменних цінних паперів товариства документарної форми існування, про визначення дати припинення ведення реєстру власників іменних цінних паперів, про обрання депозитарію, який буде обслуговувати випуск акцій, що дематеріалізується, та затвердження умов договору з ним, про обрання зберігача цінних паперів, у якого товариство відкриває рахунки в цінних паперах власникам акцій випуску, що дематеріалізується, та затвердження умов

договору з ним, про внесення змін до статуту товариства у зв'язку з прийняттям рішення про дематеріалізацію.

Пунктом 2.2 Положення № 98 визначено, що не пізніше 30 календарних днів від дати прийняття рішення про дематеріалізацію емітент повинен здійснити дії щодо заміни свідоцтва про реєстрацію випуску іменних акцій документарної форми існування на свідоцтво про реєстрацію випуску у бездокументарній формі.

Порядок заміни свідоцтва про реєстрацію випуску акцій у зв'язку з прийняттям емітентом рішення про дематеріалізацію випуску акцій встановлюється Положенням про порядок заміни свідоцтва про реєстрацію випуску акцій у зв'язку зі зміною форми випуску, затвердженим Рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 26.01.2005 р. №21 (далі – Положення № 21), з урахуванням норм Закону України "Про цінні папери та фондовий ринок" [10].

Згідно Положення №21 заміна свідоцтва здійснюється Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку або її територіальними органами, які відповідно до повноважень, зареєстрували випуск акцій емітента, щодо якого прийнято рішення про переведення в іншу форму, протягом 15 календарних днів із дати подання заяви та всіх необхідних документів.

Наступним етапом проведення дематеріалізації випуску акцій є припинення ведення реєстру.

На загальних зборах акціонерів, якими прийнято рішення про дематеріалізацію випуску акцій, емітент визначає дату припинення ведення реєстру, яка, згідно вимог Положення №98, має бути встановлена не раніше ніж за 45 календарних днів, але не пізніше за 60 календарних днів від дати отримання свідоцтва про реєстрацію випуску акцій у бездокументарній формі.

Згідно пункту 2.4 Положення № 98, протягом 5 робочих днів з дати отримання свідоцтва про реєстрацію випуску акцій у бездокументарній формі емітент повинен надати реєстроутримувачу, серед іншого свідоцтво про реєстрацію випуску акцій.

Датою припинення ведення реєстру власників іменних цінних паперів є дата, визначена емітентом, після якої проведення будь-яких операцій у системі реєстру власників іменних цінних паперів не здійснюється.

Отже, на виконання вимог пункту 3.1 Положення № 98, на дату припинення ведення реєстру реєстроутримувач на підставі розпорядження емітента припиняє будь-які операції у системі реєстру та складає реєстр власників іменних цінних паперів за станом на цю дату [14].

Слід зазначити, що у випадку якщо договором на ведення реєстру між емітентом та реєстратором, який відповідає Типовому договору на ведення реєстру, затвердженого Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку "Про затвердження типового договору на ведення реєстру" від 14.09.2004 року № 399, передбачено відповідні умови оплати послуг реєстратора за зберігання, забезпечення пред'явлення та передачу документів системи реєстру депозитарію як уповноваженому на зберігання, то виконання вказаних умов договору є обов'язковим для емітента [14, 15].

Далі, емітент, який здійснив дематеріалізацію випуску акцій, у визначений строк повинен укласти відповідні договори з обраними депозитарієм та зберігачем.

За даними Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, на початок 2010 року в Україні ліцензії на провадження депозитарної діяльності зберігачів цінних паперів мали 297 учасників фондового ринку. При цьому функціонує два депозитарії – Національний депозитарій України та "Всеукраїнський депозитарій України", який є правонаступником депозитарію "Міжрегіональний фондовий союз".

У звіті Національного депозитарію України за 2009 рік зазначається, що станом на початок поточного року загальний обсяг його депозитарних активів склав 17,8 млрд.грн., а загальна кількість клієнтів - емітентів становила 118, клієнтів – зберігачів цінних паперів – 122.

В свою чергу, за даним звіту депозитарію "Всеукраїнський депозитарій України" за 2009 рік станом на початок поточного року загальний обсяг активів, які

обслуговуються цим депозитарієм, дорівнював 373,6 млрд.грн., загальна кількість клієнтів - емітентів становила 3261, клієнтів – зберігачів цінних паперів – 303 [18].

В Україні обговорення питання створення єдиного депозитарію триває вже багато років. Практика функціонування облікової системи, а також зміни у законодавстві фондового ринку, вимагають вдосконалення механізмів депозитарної діяльності.

На офіційному сайті ДКЦПФР оприлюднений проект Закону “Про систему депозитарного обліку цінних паперів”, який встановлює порядок реєстрації та підтвердження прав на емісійні цінні папери та прав за ними у системі депозитарного обліку цінних паперів, а також порядок проведення розрахунків за правочини щодо емісійних цінних паперів та похідних.

Крім того, документ передбачає функціонування дворівневої депозитарної системи. На верхньому рівні діятиме центральний депозитарій, а на нижньому – депозитарні установи. При цьому зазначається, що в Україні може існувати лише один центральний депозитарій, який забезпечує формування та функціонування єдиної системи депозитарного обліку цінних паперів. Він створюється у формі акціонерного товариства, акціонерами якого є держава, Національний банк України, а також депозитарні установи та фондові біржі [12].

Проте, на сьогоднішній день цей законопроект знаходиться в Верховній Раді України і не був винесений на розгляд народних депутатів.

Голова ДКЦПФР Д.Тевелєв зазначає: “Комісія вважає, що центральний депозитарій повинен бути єдиним та відповідати функціям, закріпленим в законодавстві. З приводу участі держави, то ми звернулись до Кабінету Міністрів України щодо того, якою має бути участь держави в капіталі чи в управлінні центральним депозитарієм. На нашу думку, держава має бути учасником центрального депозитарію з часткою не менше 50 %” [1].

Отже, на поточну дату, емітент має право вибору депозитарію, який буде обслуговувати емісію його цінних паперів з двох існуючих в Україні.

Наступною дією акціонерного товариства є оформлення протягом трьох робочих днів від дати передачі реєстру реєстроутримувачем глобального сертифікату випуску акцій, що дематеріалізується, відповідно до вимог чинного законодавства, та подання до обраного депозитарію пакету документів, визначеного пунктом 4.1 Положення № 98, для депонування глобального сертифікату та переказу акцій на рахунки зберігачів та емітента.

Поняття депонування цінних паперів визначено Положенням про депозитарну діяльність, затвердженим Рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 17.10.2006 р. № 999, а саме – це передача власником належних йому цінних паперів зберігачу або передача цінних паперів зберігачем до депозитарію, або передача цінних паперів депозитарієм до іншого депозитарію, або передача емітентом глобального сертифіката до депозитарію для здійснення депозитарної діяльності [11].

Завершальним етапом процедури переведення випуску цінних паперів в бездокументарну форму існування є відкриття емітентом рахунків у цінних паперах власникам акцій випуску, що дематеріалізується.

Так, для забезпечення обліку прав власності на акції випуску, що дематеріалізується, на рахунках у цінних паперах у зберігача, емітент повинен укласти з обраним ним зберігачем договір про відкриття рахунків у цінних паперах власникам, які були зареєстрованими особами у реєстрі власників іменних цінних паперів на дату припинення ведення реєстру, та не пізніше трьох днів після депонування глобального сертифікату випуску надати зберігачу розпорядження на відкриття рахунків у цінних паперах та зарахування на них акцій.

Слід зазначити, що відкриття та ведення рахунків у цінних паперах, зберігання акцій на цих рахунках здійснюється за рахунок емітента до моменту переукладання договору про відкриття рахунку в цінних паперах власником цінних паперів та зберігачем.

Саме тут виникає найголовніша проблема, з якою зустрічаються більшість емітентів при переведенні своїх цінних паперів в бездокументарну форму існування. На сьогоднішній день існує багато акціонерних товариств з великою кількістю акціонерів, більшість з яких, володіючи незначною часткою акцій, не приймають участі в діяльності товариств, або не внесли дані до системи реєстру власників іменних цінних паперів щодо зміни місця проживання, або померли. У зв'язку з цим, стає неможливим переоформлення відкритих емітентом рахунків у цінних паперах на ім'я таких власників акцій [19].

Крім того, чинним законодавством не передбачено порядку дій емітентів в такій ситуації, проте Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку стурбована виникненням такого роду ситуацій та займається пошуком альтернативного вирішення даної проблеми.

Як зазначає голова Комісії Д. Тевелєв: “Акціонерами, які не скористалися своїм правом і не переоформили право власності в системі електронного реєстру, так названі “мертві душі”, є ті, які заволоділи акціями в процесі “ваучерної” приватизації. Міри та засоби по відношенню до таких власників акцій будуть радикальні. Як варіант, може бути запропоновано наступне рішення: дається рік на те, щоб акціонери здійснили перереєстрацію в системі електронного реєстру, а ті пакети акцій, які не будуть перереєстровані у встановлений термін, держава продасть на біржі за визначеною процедурою. Гроші, отримані від продажу акцій, будуть задепонувані за цими особами ще на рік. Якщо на протязі цього строку акціонери їх не отримають, вони перейдуть у власність держави” [1].

Отже, як свідчить практика, сьогодні у багатьох акціонерних товариств, особливо з великою кількістю акціонерів, виникають значні проблеми щодо переведення акцій із документарної у бездокументарну форму існування.

Враховуючи це, Державне агентство України з інвестицій та інновацій розробило проект закону “Про внесення змін до Закону України “Про акціонерні товариства”, метою якого є забезпечення прав інвесторів при дематеріалізації акцій АТ. Крім того, даним законопроектом пропонується відтермінувати обов'язкову дематеріалізацію випусків акцій до 01.01.2015 р. [17].

Проте, законопроект прийнято не було, і переважна більшість акціонерних товариств, які мали надію на відстрочення терміну примусової дематеріалізації випусків акцій, вже 01.11.2010 р. стануть правопорушниками на ринку цінних паперів.

З метою вдосконалення законодавчого забезпечення процедури дематеріалізації випуску акцій, врахувавши пропозиції ДКЦПФР і ПАРД, на офіційному веб-сайті Комісії 01.09.2010 року було опубліковано проект змін до Положення № 98. Зокрема даним документом пропонується наступні зміни: дано визначення поняттю дати завершення дематеріалізації, визначено порядок зберігання уповноваженим на зберігання документів системи реєстру, порядок знищення вилучених сертифікатів в процесі дематеріалізації цінних паперів, визначено формат реєстру власників, який складається на дату припинення ведення реєстру реєстроутримувачем, зменшено строк з двох місяців до 30 календарних днів протягом якого зберігач, з яким емітентом укладено договір про відкриття рахунків власників цінних паперів зараховує цінні папери після отримання відповідних розпоряджень від емітента та депозитарію тощо [13].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Як зазначалося вище 01 листопада 2010 року акціонерні товариства, випуски акцій яких існують в документарній формі, будуть вважатися правопорушниками на ринку цінних паперів.

Яка ж відповідальність емітента у випадку не переведення випуску акцій у бездокументарну форму?

Це ж питання ставить перед собою Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Так, голова Комісії Д. Тевелев зауважує: "Комісія в межах своїх повноважень у відношенні товариств, які не перешли до бездокументарної форми існування акцій, враховуючи причини визначеного строку, буде здійснювати перевірки, порушувати справи про правопорушення на ринку цінних паперів, однак, при цьому у визначенні заходів впливу та термінів для усунення порушення буде підходити послідовно, застосовуючи в кожному окремому випадку адекватні міри" [1].

Дійсно, в окремих випадках постає питання про неможливість прийняття рішення про дематеріалізацію випуску акцій на загальних зборах акціонерів через відсутність кворуму, або коли акціонери, які володіють достатньою для прийняття такого рішення кількістю акцій, не проголосують за нього, або не включення вказаного питання до порядку денного загальних зборів.

Можливим варіантом вирішення даної проблеми може стати норма абзацу 2 пункту 5 прикінцевих та перехідних положень Закону України "Про акціонерні товариства", згідно якої акціонер акціонерного товариства після закінчення визначеного Законом строку може звернутися до суду з відповідним позовом про порушення свого права та зобов'язання емітента прийняти рішення про дематеріалізацію [2].

Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку, згідно повноважень, наданих Законом України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні", у разі порушення законодавства про цінні папери, в даному випадку Законів України "Про акціонерні товариства" та "Про цінні папери та фондовий ринок" в частині переведення випуску акцій у бездокументарну форму існування в термін до 30.10.2010 року, може застосовувати у відношенні емітентів – порушників наступні заходи впливу:

1. Виносити попередження, зупиняти на термін до одного року розміщення (продаж) та обіг цінних паперів того чи іншого емітента, дію ліцензій, виданих Комісією, анулювати дію таких ліцензій,

2. Надсилати емітентам обов'язкові для виконання розпорядження про усунення порушень законодавства про цінні папери,

3. За невиконання або несвоєчасне виконання рішень Комісії, постанов або рішень уповноважених осіб Комісії щодо усунення порушень законодавства на ринку цінних паперів застосовувати фінансові санкції у розмірі від 1 тисячі до 5 тисяч неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

За ті самі дії, вчинені повторно протягом року, – у розмірі від 5 до 10 тисяч неоподаткованих мінімумів доходів громадян [7].

Список використаної літератури:

1. Агентство "Інтерфакс – Україна" Інтерв'ю глави Государственной комиссии по ценным бумагам и фондовому рынку Украины Д. Тевелева // Відомості Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. – 2010. – № 163. – С. 2.
2. Закон України "Про акціонерні товариства" // Урядовий кур'єр. – 2008. – № 202.
3. Закон України "Про господарські

товариства" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua.
4. Закон України "Про цінні папери та фондового ринку" // Офіційний вісник України. – 2006. – № 13.
5. Закон України "Про національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua.
6. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про цінні папери та фондовий ринок" щодо порядку дій емітента та інвесторів" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua.
7. Закон України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua.
8. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua.
9. Положення про переведення випуску іменних акцій документарної форми існування у бездокументарну форму існування // Офіційний вісник України. – 2000. – № 42. – С. 318.
10. Положенням про порядок заміни свідоцтва про реєстрацію випуску акцій у зв'язку зі зміною форми випуску [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ssmc.gov.ua.
11. Положенням про депозитарну діяльність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ssmc.gov.ua.
12. Проект закону "Про систему депозитарного обліку цінних паперів" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ssmc.gov.ua.
13. Проект змін до Положення про переведення випуску іменних акцій документарної форми існування у бездокументарну форму існування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ssmc.gov.ua.
14. Рада ПАРД Інформаційний лист щодо дій реєструтримувача в процесі дематеріалізації // Бюлетень ПАРД. – 2010. – № 8/2010.
15. Рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку "Про затвердження типового договору на ведення реєстру" від 14.09.2004 р. № 399 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ssmc.gov.ua.
16. Роз'яснення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку "Щодо порядку застосування окремих положень розділу XVII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про акціонерні товариства" у зв'язку з набранням ним чинності" від 14 липня 2009 р. № 8, зі змінами від 13 жовтня 2009 р. № 1179 // Відомості Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, – 2009, – № 133 (642), – С. 1.
17. Румянцев С. Проблеми реалізації Закону про акціонерні товариства / С. Румянцев // Цінні папери України. – 2010. – № 20(614). – С. 13.
18. Сіржук Р. Розбудова депозитарної системи / Р. Сіржук // Цінні папери України. – 2010. – № 22 (616). – С. 28.
19. Хіневич О. Дематеріалізація випуску акцій. О порядку переведення акцій акціонерного общества в бездокументарну форму / О. Хіневич // Юридическая практика. – 2009. – № 43.

ЛУПЕНКО Юлія Володимирівна – аспірант Науково-дослідного фінансового інституту ДННУ "Академія фінансового управління"

Наукові інтереси:

– державне регулювання ринку цінних паперів в Україні;
– вдосконалення законодавчого регулювання ринку цінних паперів в Україні